

Wet verplichte ggz (Wvggz)

Fivoor

Wils(on)bekwaamheid) - factsheet

Wat is wils(on)bekwaamheid?

Wilsbekwaamheid hangt samen met het zelfstandig kunnen nemen van beslissingen over zorg en gezondheid. Uitgangspunt is dat iedereen wilsbekwaam is (minderjarigen zijn hierop een uitzondering), tenzij een arts heeft vastgesteld dat iemand voor een bepaalde wilsonbekwaam is. Wilsonbekwaam betekent dat de patiënt:

- De informatie over zijn zorg en/of behandeling niet kan begrijpen en afwegen;
- Niet begrijpt wat de gevolgen van zijn besluit zijn;
- En/of geen besluit kan nemen.

Het feit dat de patiënt zich anders gedraagt dan anderen of dat hij/zij een behandeling weigert, maakt nog niet dat de patiënt wilsonbekwaam is. Voor wilsonbekwaamheid is het nodig dat iemand niet in staat is om zelfstandig beslissingen te maken over zorg en gezondheid.

Wilsonbekwaamheid geldt voor één bepaalde situatie en kan tijdelijk zijn. Bij elke andere situatie moet de arts opnieuw beoordelen of de patiënt wel of niet een beslissing kan nemen. Het is best mogelijk dat iemand bepaalde beslissingen wel en andere beslissingen niet kan nemen. Goed overleg tussen de behandelaar, de patiënt en een familielid/naaste is daarom van belang.

Zonder toestemming van de patiënt mag een behandelaar geen (medische) behandeling uitvoeren. Hij moet wachten tot de patiënt weer in staat is te beslissen. Het kan zijn dat de behandeling niet zo lang uitgesteld kan worden. Dan moet de behandelaar met overleggen over een ander de verzorging, verpleging of behandeling van de patiënt. Deze persoon noemt men een vertegenwoordiger. De behandelaar dient de vertegenwoordiger op de hoogte te houden over de uitvoering van het behandelplan en de vertegenwoordiger dient van tevoren ingelicht en geraadpleegd te worden over belangrijke veranderingen in de behandeling (zoals overplaatsing, wijziging medicatie, wijziging in vrijheden, wijziging behandelplan) en daarvoor zijn toestemming te geven. Voor ingrijpende uitvoeringshandelingen heeft de behandelaar óók toestemming van de patiënt nodig. Toestemming van de vertegenwoordiger vervangt dan niet de toestemming van de patiënt. Blijft patiënt weigeren dan kan behandeling alleen:

- als patiënt wilsonbekwaam is ten aanzien van deze beslissing én behandeling direct nodig is om ernstig nadeel voor patiënt te komen niet mogelijk is waarbij andere zorg of behandeling (spoed om blijvende schade te voorkomen, WGBO-dwangbehandeling) of
- als voldaan wordt aan de criteria van de Wet Verplichte GGZ of de Wet Zorg en Dwang.

Over vertegenwoordiging is een aparte factsheet beschikbaar.

Wet verplichte ggz (Wvggz)

Fivoor

Beoordeling wilsonbekwaamheid

Indien de behandelaar patiënt niet in staat acht tot een redelijke waardering van zijn/haar belangen volgt een expliciete beoordeling van de wils(on)bekwaamheid door een arts. De arts legt vervolgens de afwegingen en het besluit ten aanzien van de wils(on)bekwaamheid vast in het dossier¹ en bepaalt tevens wat het vervolgbeleid zal zijn. Ook stelt de arts de patiënt op de hoogte van zijn beslissing.

¹ Middels het format 'artikel 1:5 lid 1 beslissing onbekwaamheid betrokkene' (te vinden onder Wvggz vragenlijsten) in het EPD.